

Уруок былаана

Учуутал	Неустроева Акулина Герасимовна		
Уруок	Саха тыла		
Кылаас	8 кылаас		
Оскуола	Алтан орто оскуолата		
Тиэмэ	Этии биир уустаах чилиэнэ		
Уруок ыытыллар күнэ			
Учуутал сыала	- Этии биир уустаах чилиэнин төһө баһылаабыттарын бэрэбиэркэлээһин; - Чингэтии түмүгүн бэйэлэрэ тобулалларын ситиһии; - Уруокка интэриэһи көбүтүү, билэр-көрөр бабаларын салгыы сайыннарыы; - Тыл саппааһын байытыы, оҕо толкуйдуур, санарар дьоҕурун сайыннарыы.		
Үөрэнээччи сыала	-Этии биир уустаах чилиэнин туһунан билиини хатылааһын (чингэтии); -Этиигэ таба туттар үөрүйэҕи интэринии; -Бэйэ-бэйэҕэ көмөлөсүһүү, эйэбэс сыһыан үгэстэрин интэрии.		
Уруок көрүнгэ	Ылбыт билиини чингэтии		
Уруок тэрилэ	Интерактивной дуоска, ноутбук, хартыыналар,учуобунньук, тылдьыттар, өс хоһоонноро		
Уруок хаамыыта	- Тэрээһин чаас. Турукка киллэрии - Эрдэ үөрэппити хатылааһын - Сыал-сорук туруорунуу - Ылбыт билиини чингэтии - Сынньалан мүнүүтэ - Үлэ түмүгүн истии - Бэйэни сыаналаныы - Дьиэҕэ үлэ		
Үөрэтии көрүнгэ уонна кизбэ	Сайыннарыылаах үөрэх технологиятын ньымалара (развивающее обучение); ырыналыыр толкуйу сайыннарыы ньымалара (критическое мышление)пааранан үлэ, бэйэ санаатын этии, үөрэнээччи көхтөөх кыттааччы, сананы аһааччы буоларын ситиһии.		
Уруок түмүк ситиһиитэ: Дэгиттэр сатабыллар			
Бэйэ туһаайыылаах сатабыл	Билэр-көрөрсатабыл	Бэйэни салайынар- дьаһанарсатабыл ЫЛ	Бодоруһарсатабыл
-Төрөөбүт тыл күндүтүн, кэрэтин, уратытын өйдөөн ылынар. -Кэрэни кэрэхсии көрөн ис иэһиитин уһугунналар. -Ылбыт билиитигэр, тылын	-Үлэтин былаанныыр, толкуйдуур, сааһылыыр, айар. -Бэйэ санаатын толору этии, санаа атастаһыы; -Билбитин - көрбүтүн олоххо тутта үөрэнэр, сааһылыыр,	- Үлэ сыалын-соругун таба туруорунар, сатаан былаанныыр, туох-ханнык түмүккэ кэлиэхтээгин быһа холоон билэр. – Билиини дөбөҥнүк булар, бэлиэтэнэр, түмэр, ситимниир.	Бииргэ үлэлиир үөрүйэх – үөрэнэр оҕолорун кытта бииргэ алтыһан үөрэнэр, үлэлиир араас ньыманы баһылыыр (пааранан, биирдиилээн уо.д.а) Кэпсэтэр үөрүйэх – кэпсэтии

баайыгар тирэҕирэн саныыр санаатын холкутук тирдэр -Санарар санатын кэтээн көрөн сөптөөх түмүк онгостор.	чопчулуур,тылын баайын ханатар. Билиини чинэтии – саҥа билиини өссө чингэтээри баар билиитигэр тирэҕирэр, өй үлэтин араас дыайыыларын толорор; Цифровой технологияны тутта, баһылыы үөрэнэр.	Рефлексия - үлэ сыалы- соругу ситиһэр ньымаларын уонна усулуобуйаларын төһө сөпкө талбытын сыаналыыр. Үлэ хаамыытын хайдах салайан иһэрин кэтээн көрөр, хайдах үлэлээбитин сатаан сыаналанар.	уратыларын өйдүүр, табан кэпсэтэр. Кэпсэтии сиэрин тутуһар үөрүйэх- оҕолору кытта алтыһыыга кэпсэтии сиэрин тутуһар, туттан-хаптан бодоруһуу ньымаларын тоҕоостоохтук туттар.
---	---	--	---

Уруок хаамыыта

Уруоктүһүмэбэ	Үөрэтэр, сайыннаарар соруудахтар	Учуутал үлэтэ	Үөрэнээччиүлэтэ	Үлэкөрүгэ	Дэгиттэрсатабыллара
1. Тэрээһин чаас. Турукка киллэрии	Мотивация үөскэтии	Оҕону турукка киллэрэр, кылгас бэсиздэ тэрийэр. - <i>Сааскылыы сайаҕас эбэрдэ буолуохтун! Оҕолоор, бүгүн халлаан туругу хайдаҕый? Саас кэлэн иһэр сибикиһэ биллэр?</i> - <i>Уруокка үлэлииргэ бэлэмнигит дуо?Куйаар ситим барыбытыгар холбонон турар дуо?</i> - <i>Бүгүнгү уруокпут девизэ - Сүгэ кыайбатаҕын сүбэ кыайар.</i>	Үөрэнээччи болжомтогутун учууталга хатыыр.		Үлэлиир турукка киирии
2. Эрдэ үөрэппити хатылааһын	«Идея корзина»	«Идея корзина» ньыманытуттар. Оҕолорэппиттэринкорзинаҕамунньар. Бубилиилэрбилигинуруоккатуһалаахбуолуохтарынойдөтөр. - <i>Ааспыт уруокка барбыт тизмэни санатыһар наада дуо? Эбэтэр тутта үлэлээн барабыт дуо?</i> - <i>Чэ, оччоҕо ким санатыай? Эбии өссө ким эбэн бизэрий?</i> - <i>Ким умнубут, ситэ өйдөөбөтөх</i>	Барбыт тизмэлэрин санатыһаллар. Хатыылаан чингэтиэххэ диэн санааҕа кэлэллэр.	биирдиилээн	Билэр-көрөр: , Кэпсэтэрүөрүйэх

		<i>болбойон истэбит. Бу билибит уруокка туһалаах буолуоҕа.</i> - <i>Бу тизмэни өссө үчүгэйдик чингэтиэххэ наада курдук дуу? Мин сөпкө өйдөөтүм?</i>			
3. Сыал-сорук туруорунуу, соругу быһаарыыга бэйэ үлэтин барылланы		Оҕо сыалын-соругун таба туруорунарыгар, бэйэтин үлэтин былааннарыгар ыйар-кэрдэр. - <i>уруокка сыалбытын-сорукпунун туруорунуобун</i> - <i>ким кимниин үлэлиирин быһаарыстыгыт дуо?</i> - <i>хас мүнүүтэ былааннабыт?</i> Оҕолор сыал-сорук туруоруммуттарын кэннэ биир-биир туһулаһар.	Үлэ сыалын- соругун таба туруоран,сатаан былаанныыр, туох-ханнык түмүккэ кэлиэхтээгин быһа холоон билэр.	биирдиилээн	Бэйэнисалайынар: Сыалы-соругу туруорунар, былааннанар, бэрэбиэркэлэнэр Бииргэүлэлиир, кэпсэтэрүүрүйэх
4. Ылбыт билиини чингэтии	Интернети, цифровой технологияны туттар үөрүйэбин сайыннарар. Быһаарсан биир санааҕа кэлэн үлэлииллэр. Этии биир уустаах чилиэнин чингэтэллэр.	Оҕо тобулук өйүн сайыннарыы, уруокка көхтөөхтүк кыттарын хааччыйыы. Учуутал “Үөрэнэргэ үөрэн” ыйынньык бэлэмниир, оҕолор ыйынньыгынан сирдэтэн үлэлииллэр. Көмө матырыйаалы таба туһаналлар. Пааранан эрэ буолбакка холкутук, бэйэ-бэйэҕэ көмөлөсүһэн үлэлири ситиһэр. - <i>Оҕолоор, группаҕа сылканан “Үөрэнэргэ үөрэн” ыйынньык ыппыппын,болбойон аахтыгыт буолуо. Ханнык хартыынаны талбыккытын быһаарыстыгыт дуо? Уруһуй хатыламмата ордук.</i> - <i>Үлэбитин хас мүнүүтэ былааннабыт? Бириэмэни аттаран үлэлииргитин умнуман. Түргэн туттунуулаах-хамсаныылаах киһи элбэҕи ситиһэр.</i>	Оҕолор ханнык сорудаҕы талан онороллорун, тугу үлэлииллэрин быһаарыналлар, үлэлэрин былааннаналлар. Сыылканы тутталлар, онороллор. Көмө матырыйаалы таба туһаналлар, тылдыытынан үлэлииллэр. Тылларын саппааһын байыталлар.	Пааранан эбэтэр бөлөбүнэн	Бэйэ туһайыылаах; төрөөбүт тыл күндүтүн, кэрэтин, ылынар. -кэрэни кэрэхсии көрөн ис изийитин уһугуннарар, биир дойдулааҕын талааныгар сүгүрүйэн ытыктабылы үөскэтэр. -саныыр санаатын холкутук тиэрдэр. Бодоруһар үөрүйэх оҕону кытта таһаарыылаахтык, көдүүстээхтик үлэлиир Кэпсэтэр үөрүйэх- кэпсэтии

		Оѳолор үлэлиир кэмнэригэр учуутал чугаһаан көрөр, көмөлөһөр, көннөрөр.			уратыларын өйдүүр, табан кэпсэтэр. Салайынар: Сыалын-соругун туруорунан үлэтин хаамытын салайынар, бириэмэни сатаан аттарынар, рефлексия. Билэр-көрөр: Билбитин-көрбүтүн олоххо туттар. Билиитин сааһылааһ ыыр, чинэтэр, айар дьоѳуру сайыннараар, тылын саппааһын байытар, цифровой технологияны таба туттар
5. Сынньалан мүнүүтэ (оѳо үлэли олорор кэмигэр ыытыллар)		Спорду көбүлээччини ынгыран эти-сиини эрчийэр эрчиллии (зарядка) онотторор.	Хамсаныылаах эрчиллиини үтүктэллэр	биирдиилээн	
6. Үлэ түмүгүн истии	«Зигзаг» хардарыта үөрэх ньымата. Кэпсэтии, санарыы, санаа атастаһы	«Зигзаг» ньыманан үлэ түмүгүн бөлөххө кэпсииллэрин тэрийэр. Оѳолор бэйэ-бэйэлэрин кытта хардарыта үлэлэһэллэригэр (ыйытыы биэрэн, эппиэттээн) усулуобуйа олохтуур. - <i>Үлэ түмүгүн истиигэкиирэбит. Сүрүнэ тиэмэни төһө өйдөөбүккүтүн, туох түмүккэ кэлбиккитин билиэхпин.</i> Чопчулуур, толкуйдатар, сыаналанар	«Зигзаг» ньыманан үлэлэрин түмүгүн бэйэ-бэйэлэригэр кэпси иллэрДиалог тэрийэллэр. Санаа атастаһаллар.	Бөлөбүнэн, пааранан	Бэйэ туһаайыылаах: Үлэтин түмүгүн иһитиннэрэн, тылын баайыгар тирэѳирэн саныыр санаатын холкутук тиэрдэр, санарар санатын кэтээн көрүнэр. Билэр-көрөрсатабыл:

		ыйытыылары биэрэн оҕо тобулан, толкуйдаан эппиэттиирин ситиһэр.			Бэйэни салайынар- дьаһанар сатабыл: Бодоруһар сатабыл: бииргэ үөрэнэр доҕотторун болҕойон истэр,
7. Бэйэни сыаналаныы	Түмүк оноруу, сыаналаныы	Учуутал түмүк тыла - Синквейн ньыматынан түмүк оноруу - Бэйэни сыаналаныы Оҕо санаатын этэрин, бэйэтэ сыаналанарын, сыана туруорунарын ситиһэр. Кыһаллан үлэлээбиттэри бэлиэтиир.	Үөрэнээччи түмүк тыла. 1. Синквейн ньыматын туттан бары хоһоон айаллар. 2. Бүгүңнү уруктан тугу ылыммыттарын, саңаны билбиттэрин, хайдах үлэлээбиттэрин, туохха ыарырҕаппыттар ын туһунан баҕалаах оҕолор санааларын этэллэр. 3. Урукка хайдах дьарыктаммыттар ын сыаналаналлар (сыаналанар кэрин “Мин бэйэбин үөрэтэр үөрэнээччибин”)	Бары бииргэ, биирдиилээн	Бэйэ туһаайылаах Бодоруһар: Оҕону кытта таһаар ылаахтык, көдүүстээхтик үлэл ээһин Кэпсэтэрүүрүөх- кэпсэтиуратылар ын өйдүүр, табан кэпсэтэр.
8. Дьыбэ үлэ		Оҕолор айбыт соруудахтарын онорон кэлэллэригэр соруудахтыыр			

Аатын, араспаанньаг _____

Билиэхтээхпин	Ону сатыахтаахпын	Биллим	Сатаатым

Сыаналанар кэринг “Мин бэйэбин үөрэтэр үөрэнээччибин”

Аатым, араспаанньаг _____

Үлэ көрүгэ	Баала	Мин баалым	Учуутал баала
Хатылааһынга кыттыыны ыллым. Тугу өйдөөбүппүн, билбиппин эттим	1-3		
Үлэм сыалын- соругун сөпкө туруоруннум, былааннанным, туох-ханнык түмүккэ кэлиэхтээхпин быһа холоон биллим	1-3		
Айар үлэбэр көхтөөх кыттыыны ыллым	1-3		

Сана тылы биллим, тылдыты туһанним	1-3		
Өс хоһоону тутуннум	1-3		
Үлэбин үчүгэйдик бэрэбиэркэлэнним	1-3		
Үлэбин интэриэһинэйдик кэпсээтим, ыйытыыларга эппиэттээтим	1-3		
Доһорум кэпсиирин болҕойон иһиттим, ыйытыы биэрдим	1-3		
Саныыр санаабын кыбыстыбакка холкутук эттим	1-4		
Бииргэ тапсан үлэлээтим	1-4		
Цифровой технологияны таба тутуннум	1-3		
Уопсайа	1-35		
Уруок сыаната 29-35 баалга – “5” 20-28 баалга – “4” 12-19 баалга – “3” 11 баалтан аллараа – “2”			

“Үөрэнэргэ үөрэн”ыйынньык

До́жоттоор, ыйынньыгынан сүрдэтэн айымньылаахтык үлэлээн

Ситиһини ба́арабын!

Соруудахтар	Үлэбэр түмүктэ онор
1. Учубунньук 11§арыйан тиэмэни хатылыаххын сөп.	
2. Худуоһунньук Николай Николаевич Рязанский хартыналарыттан талан айар үлэ онордоххо хайдах буолуой? Худуоһунньук үлэлэрин бу сыылканан киирэн көрүөххүтүн сөп: https://docs.google.com/presentation/d/1y7W2SgA-AyrgOr6jh2tU5gBoUeIO1EZnKuPymVUTHwo/edit?usp=sharing	
3. Эһиги санаабытыгар ханнык бырагыраамаҕа үлэлиир ордук табыгастаах буолуой? Үлэни сыылканан ыытан көрдөрөр судургу буоларын болҕомтоҕо ылабыт.	
4. Хартынанан тугу айан суруйуохха сөбүй? Айар үлэ араастаах буоларын билэбит. Сүбэлэһэн, биир санааҕа кэлэн үлэлээтэххэ үлэ ордук үтүө түмүктээх буоларын умнуман.	
5. Сыылканан киирэн үлэбитигэр көмө тыллары туһаныаххытын сөп. https://docs.google.com/presentation/d/1beIFGByMExbkqrt4brUs0QBNWQgrL0As88b6o1vACOA/edit?usp=sharing Өскөтүн тыл суолтатын билбэт буоллааххытына тылдыт бастын көмөлөһөөччү буолуоҕа. https://sakhatyla.ru/translate?q=%D1%82%D1%8B%D0%BB%D0%B4%D1%8C%D1%8B%D1%82	
6. Сүрүн санааны көрдөрөр өс хоһоонукиллэрэн биэрдэххэ хайдах буолуой? Сыылканан киирэн тиэмэбэр сөп түбэһэр өс хоһоону туттуоххун сөп: https://docs.google.com/document/d/1-t0mOZKxPyzreHhsEBXCc10mS8kkuGMRXseEh2WERaQ/edit?usp=sharing	
7. Учутал оруолун толорон, айар үлэбитигэр соруудахтары онортоотоххутуна, до́жотторгут билиилэрин, тиэмэни төһө өйдөөбүтүгэр бэрэбиэркэлэниэ этилэр. Холонон көрөбүт дуо?	
8. Үлэбитин кэпсииргэ, санаабытын этэргэ бэлэмнит дуо?	

